

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Tomáše Foltase a Jana Kratochvíla v právní věci žalobkyně: **O. M.**, zastoupena Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Lidická 960/81, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 8. 2023, čj. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2025, čj. 18 Ad 29/2023-121,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Jiřímu Hladíkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **12 269,40 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podstatou věci je nesouhlas žalobkyně s medicínským posouzením stupně její invalidity. Žalobkyně má za to, že její pracovní schopnost poklesla nejméně o 35 %, a je tak invalidní minimálně v prvním stupni. Tato problematika je upravena vyhláškou č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity); dále jen „vyhláška“.

[2] Rozhodnutím z 21. 4. 2023 zamítla žalovaná žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu. Dle posudku okresní správy sociálního zabezpečení z 11. 4. 2023, z něž žalovaná vycházela, totiž pracovní schopnost žalobkyně poklesla pouze o 20 %. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, které žalovaná zamítla v záhlaví uvedeným rozhodnutím. Pro účely tohoto rozhodnutí o námitkách byl vypracován posudek z 18. 7. 2023, dle kterého poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 25 %. Tento posudek totiž,

oproti tomu prvnímu, změnil tzv. rozhodující zdravotní postižení (body [4] a [6] tohoto rozsudku). Stále však platilo, že pracovní schopnost žalobkyně byla snížena o méně než 35 %. Proti tomuto rozhodnutí o námitkách podala žalobkyně žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem.

[3] Ještě předtím, než krajský soud rozhodl o věci samé, vypracovala posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) Ostrava na základě zadání krajského soudu posudek z 11. 1. 2024. Tento posudek výslovně potvrdil závěry posudku z 18. 7. 2023, přičemž dle tohoto posudku posudkové komise poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 20 %. Na prvním soudním jednání však žalobkyně vznesla několik námitek proti posudku z 11. 1. 2024. Krajský soud proto zadal posudkové komisi MPSV Hradec Králové, aby učinila srovnávací posudek. Ta vydala posudek z 26. 11. 2024, v němž potvrdila závěry posudku z 11. 1. 2024 a zvolila střední hranici procentního rozpětí, tj. 30 %. Stejně jako předchozí dva posudky dospěl i posudek z 26. 11. 2024 k závěru, že rozhodujícím zdravotním postižením je syndrom karpálního tunelu, tedy postižení podle kapitoly VI, položky 9b přílohy k vyhlášce. Komise shledala snížení pracovní schopnosti o 30 % z důvodu málo vyjádřených klinických příznaků a se zohledněním dalších postižení – astma bronchiale a obezity. V dalším soudním jednání žalobkyně dále trvala na svém stanovisku k věci.

[4] Krajský soud úvodem svého posouzení připomněl, že správné rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé na odborném lékařském posouzení. Při přezkumu těchto rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá odborné znalosti. Krajský soud uvedl, že soudy přistupují k těmto posudkům jako k důkazům, přičemž nesmí existovat pochybnosti o celistvosti a přesvědčivosti těchto posudků. To znamená, že tyto posudky musí zahrnovat všechny relevantní skutečnosti a své závěry mají jasně, srozumitelně a úplně odůvodnit (rozsudek NSS z 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43). Musí tedy dojít k úplnému posouzení zdravotnické dokumentace a také k přihlédnutí k tvrzeným obtížím. Je-li příčinou nepříznivého stavu více zdravotních obtíží, pak má být uvedeno, která z těchto obtíží je považována za tu rozhodující. Pokles pracovní schopnosti se pak stanoví právě podle této rozhodující obtíže s přihlédnutím k vlivu ostatních obtíží (rozsudek NSS z 25. 8. 2022, čj. 1 Ads 156/2021-43). Případné chybějící či nepřesné náležitosti posudku nemůže soud nahradit vlastní úvahou. Soud si ale může vyžádat doplnění posudku, vyhotovení srovnávacího posudku apod. (rozsudek NSS z 15. 4. 2021, čj. 1 Ads 252/2020-25). Při hodnocení zdravotního stavu nelze brát v úvahu subjektivní náhled žadatele na svá zdravotní omezení (rozsudek NSS z 14. 3. 2018, čj. 6 Ads 23/2018-37).

[5] Krajský soud následně aplikoval tato východiska na nyní posuzovanou věc. Soud úvodem připomněl, že nebyla shledána podjatost MUDr. K. Žádostí žalobkyně se posudkoví lékaři zabývali celkem čtyřikrát a pokaždé došli k obdobným závěrům. Soud dále konstatoval, že posudky z 11. 1. 2024 a z 26. 11. 2024 naplnily výše shrnuté požadavky. Z těchto posudků vyplývá, že komise zhodnotily kompletní zdravotní dokumentaci. Komise také uvedly, jaká postižení zakládají dlouhodobě nepříznivý stav žalobkyně a jaké jsou důsledky těchto postižení. Komise MPSV Hradec Králové disponovala řádným personálním složením.

[6] Lékařský závěr posudku z 26. 11. 2024 (bod [3] tohoto rozsudku) považuje krajský soud za přezkoumatelný a přesvědčivý. Komise vypořádala námitky žalobkyně. Komise vysvětlila, že pokud by rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu byla obezita,

pokračování

pak by míra poklesu pracovní schopnosti činila podle vyhlášky 20–30 %. Ostatní diagnózy a stavy nejsou dle komise posudkově významné.

[7] Žalobkyně navrhovala jako důkaz výslech svědka MUDr. J. P. (pozn. NSS: lékař, který vypracoval nález v oboru alergologie a z nějž posudky vycházely). Krajský soud ale považoval tento důkaz za nadbytečný, neboť posudek z 26. 11. 2024 zhodnotil zdravotní stav žalobkyně stejně jako posudky z 18. 7. 2023 a z 11. 1. 2024, přičemž žalobní námitky směřují právě do medicínských otázek. V tomto ohledu krajský soud připomněl, že právo učinit posudek o snížení pracovní schopnosti náleží toliko posudkovým lékařům (rozsudek NSS z 19. 4. 2012, čj. 4 Ads 50/2012-22). S ohledem na souhrn již provedených důkazů tedy soud považuje tento navrhovaný důkaz za nadbytečný (rozsudek NSS z 27. 7. 2022, čj. 3 As 98/2020-26). Krajský soud závěrem dodal, že nemohl zohlednit ty lékařské zprávy, které byly vydány po 4. 8. 2023 (tj. po datu vydání nyní napadeného správního rozhodnutí), neboť soud musí vycházet ze skutkového stavu, který existoval právě v době rozhodování správního orgánu. Zdravotní komplikace, které nastaly po tomto datu, však mohou být předmětem nového správního řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Stěžovatelka úvodem připomněla, jaké požadavky dovodila judikatura vůči přezkumu lékařských posudků (bod [4] tohoto rozsudku). Stěžovatelka se, na rozdíl od krajského soudu, ovšem domnívá, že v nyní projednávané věci nebyly tyto požadavky judikatury splněny.

[9] Lékařské zprávy, ze kterých vycházely sporné posudky, obsahují jak vyšetření EMG (pozn. NSS: elektromyografie zkoumá stav pohybového systému a jeho zásobování nervovými vlákny), tak i vyhodnocení klinického obrazu (pozn. NSS: klinický obraz je soubor projevů nějaké nemoci). Jde-li o syndrom karpálního tunelu, tak dle samotného vyšetření EMG by stěžovatelka měla spadat pod zdravotní postižení dle kapitoly VI, položky 9c přílohy k vyhlášce (pozn. NSS: šlo by tedy o snížení pracovní schopnosti o 60-70 %). Posudky však vyhodnotily, že výsledky vyšetření EMG neodpovídají skutečnému klinickému obrazu, a proto dospěly k závěru, že stěžovatelka by měla spadat „pouze“ do položky 9b (pozn. NSS: má jít tedy o snížení pracovní schopnosti o 20-40 %). Dle stěžovatelky však posudky nevysvětlují rozpor mezi výsledky EMG a klinickým obrazem. Z posudků tedy nevyplývá, proč upřednostnily jednu diagnostickou metodu před druhou. Posudky rovněž pomíjí, že rozhodující potíže popisuje ve svých lékařských zprávách také revmatolog.

[10] Jde-li o obezitu, tak z posudku z 26. 11. 2024 strany 10 vyplývá, že naměřené hodnoty výšky, hmotnosti a BMI odpovídají obezitě III. stupně (tj. kapitola IV položka 14c přílohy k vyhlášce; pozn. NSS: šlo by tedy o snížení pracovní schopnosti o 40-60 %). S ohledem na další uvedená diagnostická kritéria byl však stav stěžovatelky podřazen pod položku 14b (pozn. NSS: má jít tedy o snížení pracovní schopnosti o 20-30%). Ani v tomto případě nedošlo k vysvětlení, proč posudek upřednostnil jednu diagnostickou metodu před druhou. Z tohoto posudku rovněž vyplývá, že obezitologické vyšetření je u posuzování obezity nezbytnou podmínkou a že daný lékař neměl na svém razítku uvedeno, zda jde o

obezitologickou poradnu. Stěžovatelka má nicméně za to, že obezitologické vyšetření komisi dodala a že pro toto vyšetření má význam jeho samotná povaha, a nikoliv podoba razítka.

[11] Krajský soud odmítl provést důkaz výsledkem svědka MUDr. P. proto, neboť dle krajského soudu byl zdravotní stav stěžovatelky posouzen přesvědčivě. Stěžovatelka ovšem navrhla tento důkaz z jiného důvodu. Na straně 4 posudku z 11. 1. 2024 je uvedeno, že proběhl telefonický hovor mezi MUDr. P. a zpracovatelem tohoto posudku. Zatímco ve své zprávě MUDr. P. uvedl, že má jít o postižení „až těžké“, tak v tomto telefonátu údajně uvedl, že postižení hodnotí jako lehké. MUDr. P. přitom stěžovatelce potvrdil, že text posudku nesprávně zachycuje průběh tohoto telefonátu. Stěžovatelka tedy navrhovala tento, nikoliv nadbytečný, důkaz, kterým by mohla sporovat obsah tohoto posudku. Nyní napadený rozsudek je tedy nepřezkoumatelný v otázce, proč krajský soud neprovedl tento navrhovaný důkaz.

Vyjádření žalované

[12] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti připomíná, že posudek z 11. 1. 2024 byl potvrzen posudkem z 26. 11. 2024. Zdravotní posudky jsou založeny na objektivních lékařských zprávách. Spor o otázku obezity se neodvíjel od lékařova razítka, ale od nesplnění kritérií podle kapitoly IV položky 14c přílohy k vyhlášce.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud se předně zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, *Ostapenko*).

[14] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[15] Nejvyšší správní soud se úvodem zabýval otázkou nepřezkoumatelnosti nyní napadeného rozsudku krajského soudu. Stěžovatelka konkrétně namítá, že krajský soud nevysvětlil řádným způsobem, proč neprovedl důkaz výsledkem svědka MUDr. P.. Nepřezkoumatelnost je vadou, ke které Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Soud však tuto nepřezkoumatelnost neshledal, a proto dále pro stručnost odkazuje na judikaturu popisující, jaké vady vedou k nepřezkoumatelnosti rozsudku (rozsudky NSS z 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS; z 31. 1. 2008, čj. 4 Azs 94/2007-107; z 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76; usnesení rozšířeného senátu z 18. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

[16] Jde-li o výsledek MUDr. P., tak jeho neprovedení krajský soud dostatečně vysvětlil v bodech 41 až 43 nyní napadeného rozsudku. Konkrétně v bodě 41 krajský soud vysvětlil,

pokračování

že pochybnosti o závěrech MUDr. P. byly překonány tím, že ke stejnému stěžejnímu lékařskému závěru, k jakému došel sporný posudek z 11. 1. 2024, dospěly také posudky z 18. 7. 2023 a z 26. 11. 2024. Posudek z 18. 7. 2023 přitom vycházel ze závěrů také jiné alergoložky (MUDr. P.). Posudek z 26. 11. 2024 pak již předchází závěry MUDr. P. nespороval, naopak poukazoval na výsledky jeho dalšího vyšetření. Provedení stěžovatelkou navrženého důkazu by tedy nemělo vliv na výsledek řízení. Nejvyšší správní soud proto ani nepovažuje tento důkazní návrh za opomenutý, a dále pro stručnost odkazuje na judikaturu, která se týká právě opomenutých důkazů (rozsudky NSS z 26. 11. 2024, čj. 8 Afs 132/2023-74, bod 51; z 6. 5. 2025, čj. 8 As 149/2024-59, bod 43; z 24. 4. 2025, čj. 10 As 20/2025-80, bod 20).

[17] Podstatou další kasační argumentace stěžovatelky je nesouhlas s výsledkem odborného posouzení jejího zdravotního stavu. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu má činnost posudkové komise MPSV v tomto řízení o žádosti o přiznání invalidního důchodu zásadní význam a neexistují-li pochybnosti o správnosti, úplnosti a přesvědčivosti jejího posudku, jedná se zpravidla o důkaz rozhodující (rozsudky NSS z 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS; z 25. 11. 2003, čj. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS; usnesení NSS z 19. 3. 2024, čj. 2 Ads 122/2023-35, bod 11; z 28. 3. 2024, č. j. 2 Ads 152/2023-31, bod 10).

[18] Vůči úvahám krajského soudu, které na první pohled nevzbuzují důvodné pochybnosti o své správnosti, nemá Nejvyšší správní soud výhrady, které by odůvodňovaly přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud konfrontoval ve správním řízení učiněné posudkové závěry s hodnoceními dvou různých posudkových komisí MPSV. Obě tato posouzení učiněná různými posudkovými lékaři se shodla v tom, že ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí nenastal pokles pracovní schopnosti stěžovatelky alespoň o 35 %. Krajský soud vysvětlil, že tyto posudky pracovaly s úplnou zdravotní dokumentací. Dále krajský soud vysvětlil, že tyto posudky určily jak rozhodující postižení, tak i vliv dalších onemocnění na pracovní schopnost (bod 35 nyní napadeného rozsudku).

[19] Posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti je přitom věcí odborně medicínskou, a soud proto nemůže posoudit věcnou správnost odborných lékařských posudků (rozsudek NSS z 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 55/2013-29, č. 3065/2014 Sb. NSS; usnesení NSS z 13. 5. 2025, čj. 1 Ads 33/2025-42, bod 8; z 12. 5. 2025, čj. 2 Ads 11/2025-46, bod 12). Soudu tedy nepřisluší hodnotit, na jakou diagnostickou metodu by se měl klást důraz v rámci jednotlivých nemocí. Soudu nicméně přísluší hodnotit přesvědčivost těchto posudků. Krajský soud proto v tomto ohledu vysvětlil, že považuje za přesvědčivé, jestliže se komise zabývaly také reálným funkčním dopadem onemocnění na život stěžovatelky (bod 35 nyní napadeného rozsudku). Také Nejvyšší správní soud považuje takový postup za přesvědčivý a poznamenává, že stěžovatelka byla dne 26. 11. 2024 při jednání posudkové komise také přešetřena přítomným neurologem. Posudek z 26. 11. 2024 přitom vzal v potaz také nálezy z oboru obezitologie (bez ohledu na náležitosti razítka), tj. posuzoval úplnou zdravotní dokumentaci, a vysvětlil, proč nelze stav stěžovatelky podřadit pod kapitolu IV položku 14c přílohy k vyhlášce. Vysvětlil také, že obezita nebyla považována za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Ta byla společně s bronchiálním astma zohledněna při hodnocení rozhodující příčiny (bod 39 napadeného rozsudku).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Pro výše uvedené odmítl soud kasační stížnost jako nepřijatelnou (§ 104a s. ř. s.).

[21] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[22] Stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu z 1. 4. 2025, čj. 22 Ads 27/2025-28, ustanoven k ochraně jejích práv zástupce Mgr. Jiří Hladík, advokát, a jeho hotové výdaje proto platí stát. Soud přiznal zástupci stěžovatelky odměnu za dva úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení vč. první porady s klientem (§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a také za doplnění kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za každý úkon právní služby činí 4 620 Kč (§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu). Vedle toho náleží zástupci také paušální náhrada nákladů, která činí 450 Kč za každý jeden úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatelky tedy náleží odměna ve výši 10 140 Kč. Jelikož je tento zástupce společníkem společnosti HLADÍK & TAUBER, advokátní kancelář, v. o. s., která je plátcem DPH, tak se tato odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, tj. o 2 129,40 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí 12 269,40 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. června 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu